



Remissvar från Varken Hora eller Kuvad (VHEK)

Angående diarienummer: A2025/00432

- SOU 2025:28 – Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – en jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter

Varken Hora eller Kuvad (VHEK) välkomnar möjligheten att yttra sig över betänkandet SOU 2025:28. Vi ser positivt på att regeringen har för avsikt att förstärka det nationella arbetet mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt andra former av könsrelaterat våld. VHEK instämmer i behovet av långsiktig samordning, ökad myndighetsstyrning och att jämställdhetsarbetet måste bygga på ett kunskapsbaserat, rättighets fokuserat och brottsoffercentrerat perspektiv. Samtidigt ser vi allvarliga brister i såväl analys som förslag, särskilt avseende hanteringen av hedersrelaterat våld och förtryck.

Utredningen presenterar en tioårig strategi som ska vila på tre grundpelare: rättighetsbaserade insatser, samverkan mellan aktörer samt ett kunskapsbaserat arbetssätt. Dessa ambitioner är principiellt viktiga och i grunden välmotiverade. Men i praktiken präglas betänkandet av en fragmenterad struktur, en upprepande och delvis osystematisk problembeskrivning samt otydliga vägval i fråga om genomförande och uppföljning. Det är särskilt anmärkningsvärt att utredningen – trots att den konstaterar att hedersrelaterat våld har tydliga särdrag – inte föreslår en särskild strategi för detta område, utan enbart hänvisar till en integrerad handlingsplan inom ramen för en övergripande vålds strategi. VHEK menar att denna hållning riskerar att osynliggöra hedersvåldets komplexitet, omfattning och

särskilda uttrycksformer. Vår bedömning är att en handlingsplan inte är tillräcklig, särskilt inte i ljuset av regeringens egna intentioner att inrätta ett sjunde jämställdhetspolitiskt delmål särskilt inriktat på hedersrelaterat våld och förtryck. Det är för VHEK uppenbart att ett sådant delmål måste följas av en separat strategi för att ges reell tyngd och genomslag i praktiken.

En annan grundläggande svaghet i betänkandet är att det rättighetsbaserade perspektivet inte får det genomslag som anges i utgångspunkterna. Utredningen fokuserar i huvudsak på strukturell samverkan mellan myndigheter och på effektivisering av arbetssätt, men lämnar i hög grad kvinnors och flickors konkreta rättigheter i skymundan. Det saknas tydliga förslag för hur staten ska garantera våldsutsattas tillgång till skydd, rättslig prövning, vård, utbildning och rehabilitering – särskilt för dem som lever under hedersrelaterade normer och kontroll. I detta avseende blir strategin mer administrativ än rättighetsbaserad, vilket riskerar att underminera dess legitimitet i praktiken.

Vidare konstaterar vi att det saknas konkreta och långsiktiga finansieringslösningar för kvinnojourer, tjejjourer och andra civilsamhällets aktörer, trots att dessa utgör en grundbult i det praktiska skydds- och stödarbetet för våldsutsatta. Strategin erkänner civilsamhällets roll i generella ordalag, men undviker att ta ställning i frågan om hur denna sektor ska ges hållbara villkor. Detta är särskilt problematiskt i socioekonomiskt utsatta områden där tilliten till myndigheter ofta är låg, och där just självorganiserade initiativ spelar en avgörande roll i att nå unga kvinnor i behov av skydd. VHEK menar att långsiktig finansiering av dessa verksamheter är en förutsättning för att den nationella strategin ska få genomslag och förankring på lokal nivå.

Det finns även ett tydligt behov av att stärka ansvarsfördelningen i den föreslagna styrningen. Utredningen föreslår att Jämställdhetsmyndigheten får samordningsansvar och att elva andra myndigheter får särskilda uppdrag. Detta är principiellt positivt, men utredningen lämnar öppet vad som ska ske om en aktör brister i sitt uppdrag eller väljer att inte samverka. Erfarenheter från tidigare insatser visar att utan tydliga uppföljnings mekanismer och konsekvenser riskerar ambitionerna att rinna ut i tomma styrdokument. VHEK anser därför att det bör införas skarpa krav på uppföljning, samt möjlighet för regeringen att vidta åtgärder när uppdrag inte fullgörs.

När det gäller kunskapsunderlaget vill vi rikta kritik mot att betänkandet i ringa grad tar in den omfattande forskning som finns om genus, könsmakt och motstånd mot jämställdhet. Utredningen beskriver ett splittrat jämställdhetsarbete – geografiskt och institutionellt – men förmår inte själv hålla ihop sin analys. På drygt 700 sidor återfinns betydande upprepningar, allmängods som saknar förankring i nyare forskning, och en otydlighet kring vilken kunskap som faktiskt behöver inhämtas. De stora mörkertalen i statistiken över våldsutsatthet nämns endast i förbigående, och när det gäller hedersrelaterat våld saknas heltäckande åtgärdsförslag och systematisk uppföljning av redan beslutade lagar. Även sambanden mellan hedersförtryck, gängrelaterat våld och utsatthet i vissa grupper tas upp flyktigt och utan fördjupning.

Sammantaget anser VHEK att betänkandet inte förmår ta det helhetsgrepp som den föreslagna strategin kräver. Ambitionen att samla samtliga våldsformer under ett gemensamt paraply är förståeligt, men får i detta fall en motsatt effekt: att vissa frågor – främst hedersrelaterat våld och flickors särskilda utsatthet – försvagas i genomslagskraft. Ett sjunde delmål kräver ett eget strategidokument, avgränsade insatser och särskild uppföljning. VHEK menar vidare att regeringens strategi måste bygga på ett starkt rättighetsperspektiv, garantera långsiktig finansiering av civilsamhällets skyddsverksamheter tydliggöra ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter och säkerställa att särskilt utsatta grupper – såsom unga kvinnor i hederskontext – får det rättsskydd och stöd de har rätt till.

Vi ser positivt på att frågan om mäns våld mot kvinnor och jämställdhetspolitisk styrning prioriteras, men anser att utredningens förslag behöver skärpas avsevärt i såväl analys som genomförande. Det är först när strategin omsätts i skarpa, riktade åtgärder med tydligt ansvar, finansiering och uppföljning som den kan bli det verktyg för förändring som våldsutsatta kvinnor och flickor i Sverige har rätt att förvänta sig.

Trots flera viktiga förslag saknas en del centrala aspekter som många kvinnoorganisationer länge har krävt:

1. Ingen särskild strategi för hedersrelaterat våld och förtryck

Kvinnorörelsen har ofta lyft att hedersförtryck kräver särskild och kraftfull strategi på egen grund – detta avfärdas i utredningen till förmån för en integrerad strategi.

2. Otillräcklig rättighets fokusering

Det saknas starkt genomslag för ett tydligt brottsofferperspektiv och kvinnors mänskliga rättigheter. Fokus hamnar snarare på effektivisering av myndighetssamverkan.

3. Ingen konkret finansiering för kvinnojourer och tjejjourer

Strategin nämner civilsamhället, men lämnar inga tydliga förslag om hur stödfunktioner som kvinnojourer ska garanteras långsiktig finansiering.

4. Brist på skarpa krav på ansvar och uppföljning

Det saknas mekanismer för att utkräva ansvar av myndigheter som inte lever upp till uppdragen eller inte samverkar effektivt.

5. Undvikande av strukturell analys

Strategin erkänner våldets koppling till jämställdhet, men konkreta åtgärder för att förändra könsmaktsordningen saknas i praktiken.

Bifogar resten av Varken hora eller kuvads politiska krav

Tel. 076-082 19 35

Adress: c/o Föreningen Jakobsbergs gården, Odd Fellowvägen 18-22, 127 32
Skärholmen

[Hedersförtryck: Berättelser från Sverige och världen](#) | [Hederspodden](#) |
[Förortsfeministen](#) | [Respektguiden](#) | [1100](#) och [1200](#)

[Facebook](#) | [Instagram](#) | vhek.se

**VARKEN HORA
ELLER KUVAD**